

This content is available to subscribers. [Subscribe now](#). Already have an account?

PERSPECTIVE

f X in e t

The Power of Physicians in Dangerous Times

Authors: Alice T. Chen, M.D., and Vivek H. Murthy, M.D., M.B.A. [Author Info & Affiliations](#)

Published April 30, 2025 | N Engl J Med 2025;392:2502-2503

Copyright © 2025

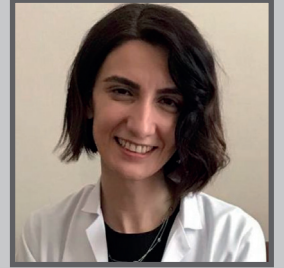
Hekimlerin Gücü

Bu yazıda, New England Journal of Medicine dergisinde 30 Nisan 2025 tarihinde Alice T. Chen ve Vivek H. Murthy tarafından yayınlanan (The Power of Physicians in Dangerous Times, DOI: 10.1056/NEJMp2502493) bir perspektif yazısı dilimize çevrilerek paylaşılmıştır.

Bu yazı temelde; Amerika Birleşik Devletleri'nde genel olarak sağlık hizmetlerine erişimdeki eşitsizlikler, son dönemde sağlık harcamalarının gayri safi milli hasıladan aşırı pay almasıyla, hastane ve sigortalar gibi pazarlardaki tekelleşmeyle ve son başkanlık seçimleri sonrası federal ölçekte sağlık harcamalarındaki kesintilerle ilişkilidir. Yazı, bu zor şartlarda, doktorların sınırlı yetki ve kapasiteyle neler yapabileceğine dair bir açılım getirmektedir. Hekimliğin felsefesi ve tarihi kahramanlıklarına da atıf yapmaktadır.

Bu yazı şartlar ne olursa olsun, aslında ülkelerden de bağımsız hekimlik onurunu taşıyan bizlerin güçlü, kararlı durmamız, halk sağlığını koşulsuz önde tutmamız gereği, omuz omuza durmaya devam etmemiz ve asla umudumuzu yitirmememiz gerektiği vurgusudur. Her ne kadar sağlık sistemimiz ABD ile oldukça farklı görünse de; özelleşmenin her geçen gün arttığı ülkemizde de alınacak dersler olduğu aşikârdır.

Yazının çevirisi aşağıda sunulmuştur.

Fatma TOKGÖZ AKYIL

*Tıp Doktoru
Göğüs Hastalıkları Uzmanı
Akademisyen
Yedikule Göğüs Hastalıkları ve
Göğüs Cerrahisi EAH
TTD Toraks Bülteni Editör Yard.
fatmatokgoz86@gmail.com*

Tehlikeli Zamanlarda Hekimlerin Gücü

Son aylardaki kamu politikası değişiklikleri ve işgücü dâhil federal kamu fonlarındaki devasa, duyarsız bütçe kesintileri sağlık açısından vahim tehlikeler yaratmaktadır. Bu mühim, sarsıcı değişimler ülkemizin salgınlara yanıt verme kabiliyetini, kamu sağlığını ve temel araştırmadan klinik çalışmalara uzanan tıbbi araştırma zincirini yadsınamaz şekilde tehlikeye atmış durumdadır. Dahası, bu değişimler; gıda ve ilaç güvenliğine, felaketlerle mücadele kabiliyetine, iklim değişikliğine

yönelik adımlara, kronik hastalıkların kontrolüne de olumsuz yansımıştır. ABD'nin küresel ölçekte yürüttüğü sarılık, verem, HIV ve sayısız başkaca tıbbi tehditlere yönelik çabaları da bu bağlamda kesintiye uğramıştır. Temsilciler Meclisi'nin sağlık komitesi tarafından federal sağlık harcamalarının 880 milyon

ABD Doları azaltılması önergesi ile ulusal sağlık sigortası Medicaid'in kapsamında büyük daralmalar yaşanacaktır. Ayrıca, ihtiyaç sahibi hastaların sağlık erişimi de kaçınılmaz olarak kesintiye uğrayacaktır.

Sağlıkta eşitsizliklerin çözümüne ilişkin 'sağlık ve refahın herkes tarafından erişilebilir olması' yönündeki çabalar; içinde bulunduğumuz dönemde ne yazık ki "siyasi" addedilmektedir. Bu söylem, sağlık kurumlarının kararlarında birtakım çekinceleri beraberinde getirmekte; kullandıkları dilde kısıtlamalara, uyguladıkları eşitlikçi programları ise sonlandırmalarına neden olmaktadır. Elbette değişim her ülke için kaçınılmazdır; sağlık alanındaki tüm kurumların ve kapasitenin güçlendirilmesi için reformlar şarttır. Ancak politika değişikliklerinin belli bir fikri ve entelektüel temelini olması, etrafıca sonuçları hakkında kafa yorulması ve en önemlisi sağlıkta iyileştirmeyi sağlaması birincil önemdedir.

Tüm bu sayılanların zamanlaması da ironiktir. Sağlık çalışanlarının uçuruma itildiği pandemi döneminin hemen akabine denk gelmiştir. Sağlıkta şirketleşme ve özelleştirmelerle karlılığın hastalardan daha fazla önem arz ettiği, sağlık hizmeti sağlayanların değersizleştiği ve insaniyetini yitirdiği bir dönemden bahsediyoruz. Tüm bunlara bir de hastalıkların temel sebeplerinin çözülemediği toplumsal başarısızlığı eklediğimizde: çoğu doktorun demoralize olması, bitap düşmesi şaşırtıcı değildir.

Normal şartlarda dahi hastaların ve toplumumuzun sağlığını savunmak zorken doktorların umutlarının kitlediği bir dönemde bu mücadeleye daha meşakkatlidir. Tedirgin edici pek çok unsur karşısında kayıtsız kalmak ve yalnızca kendi kendimize odaklanmak en makul seçenek gibi görünebilir. Ancak bu büyük bir yanılgıdır. Bu tehlikeli zamanlardaki en büyük tehlike sessizliktir; zarara karşı kalınan sessiz-

lik bizzat hüsrana olan hayatlarla ödenen vahim neticeler demektir.

Mesleğimizin tarihine baktığımızda, zarar görenleri savunmanın insan hayatında anlamlı iyileşmeler yaratacağı gerçeğini görürüz. Zayıfların savunucusu olmak bizim kendi çaresizliğimizi de dindirecektir. 1964 Özgürlük Yazı'nda İnsan Hakları Tıbbi Komitesi mensubu yüz sağlık çalışanının Mississippi'ye giderek sivil haklar çalışanlarına acil sağlık hizmeti sağlaması ve ırkçılığa tabi bir sağlık sisteminin ciddi zararlarını belgelemeleri gibi (1). Soğuk Savaş sırasında, "Toplumsal Sorumluluk için Doktorlar"ın kamuoyuna yön vermesi ve Nükleer Silahsızlanma Anlaşması'nda kilit rol oynaması gibi. Ve yine 2012'den beri Medicaid'in kapsamının 40 eyalette genişletilmesini sağlamak üzere hastalarla mücadele vermeleri gibi. Hekimlerin Medicaid katkıları sayesinde kanser tetkikleri, kronik hastalıkların kontrolü, anne-bebek ölümleri gibi hususlarda ölçülebilir iyileşmeler başarılmıştır.

Bizden öncekilerin zor zamanlarda göstermiş oldukları bu liderlik ve aldıkları riskler bugün bizlerin de harekete geçmesi bir işarettir. Bugünkü kriz siyasetin çok ötesindedir. Bugün mesele sağlıkla ilgilidir; hastaların hayatı ile ilgilidir; toplumumuzun geleceğiyle ilgilidir. Bu durumda ne yapmalıyız?

Elbette her zamanki gibi önümüzde duran hastalarla başlıyoruz. Sosyal hizmetler sınırlandırdıkça ve hastalar sağlık erişiminde yeni engellere maruz kaldıkça kendi içimizde becerilerimiz ve başvuracağımız tüm çarelerle hastalarımızın ihtiyaçlarını karşılayacağız. Bazı günler yetersiz kalacağız. Tam o günlerde hastaların hayatlarına dair duydukları endişe ve korkuyu anlamak gereklidir. Şefkat ve merhametin, meseleler karşısındaki sorumluluk bilincinin güç ve umut için hayati bir kaynak olduğu akıldan çıkmamalıdır.

Bizlerin bizzat kontrolündeki imkânların ötesinde ‘karar vericiler’ ve ‘yasama’ ile ilişkilerimiz ve güçlü iletişimimiz her zamankinden daha önemlidir. Son dönemdeki kaygı verici gelişmelere rağmen Temsilciler Meclisi yetkilileri hâlen kendi seçmenleri bakımından sağlıkta ne gibi reformlar yapılabileceğine dair yeterli ve açık bir kanaate varamamış durumdadır. Bu bağlamda; hekimlerin daha fazla ses getirecek bilgilendirmeleri, savunuculuk faaliyetleri, kamuoyu açıklamaları, seçilmiş temsilcilere yapacakları ziyaretler ve görüşmeler hayati önemdedir. Kurumlara olan itimadın erozyona uğradığı günümüzde hekimlik hâlen en fazla güven duyulan meslek olmaya devam etmektedir. Hekimlerin sağlık politikasına ilişkin eşsiz değerdeki bakış açıları kritiktir. Vekillerin hâlihazırdaki politika pozisyonu aşılmaz gibi görünebilir; ancak hastaların öyküleri ve paylaşacağımız sağlık verileri vekillerin daha iyi politikalar için vereceği mücadeleyi şekillendirecektir. Meclis’teki az farklı bölünmeyi göz önünde bulundurursak politika pozisyonlarındaki çok sınırlı bir değişim bile önemli neticeler almamızı sağlayacaktır.

Savunuculuk faaliyetlerimiz eyalet ve yerel yönetimlere de yayılmalı ve federal uygulamalardan zarar görme riski altındaki hekimlerimizin korunması sağlanmalıdır. Yerel yönetimler de ulusal sağlık reformlarının ilerlemesinde öncü olabilecektir. Bunun birkaç güzel örneği bu yılın başında New Jersey (ön onay düzenlemesi konusunda) ve Boston’da (sağlık işçilerine yatırım yapma konusunda) atılan reform adımlarıdır. Dahası, siyasi ve idari yönetim hayatına katılmak isteyen meslektaşlarımızı cesaretlendirebilir ve destekleyebiliriz; unutmamalıyız ki seçilmiş ve atanmış pozisyonlarda her seviyede hekimlerin sesine ihtiyaç duy-maktayız.

Yönetimlerle iletişimin yanında yeni politikaların etkisi ve sağlığın iyileştirmesi için gereken reformlar kamuya da doğrudan anlatılmalıdır. Bunun için, birebir ziyaretler,

küçük grup toplantıları, okul ya da dini mekânlarda semt/belediye toplantıları ve medya müla-katları iletişim yollarına örnektir. Hekimlerden sorunları doğrudan dinlemek, insanları yoğun yanlış bilgi etkisinden kurtaracak ve gerçekle-ri anlamalarını sağlayacaktır. Bunun yanında, kendi kurumlarımızda, hastanelerimizde zarar riski yüksek olan hastaların ilave yardım alabil-mesi için uğraşabiliriz. Yine kamusal örgütle-re nasıl yardımcı olabileceğimizi öğrenebiliriz; örneğin ücretsiz sağlık taramaları ya da gıda katkısı gibi. Somut ve pozitif katkılar –ister bir kişiye ister çok sayıda insana dokunsun- ger-çekleştirmek ve bunları tanıtmak bizlere bizzat insan etkinliğinin (aktif olma; pasif olmama ve inisiyatif alma) gücünü hatırlatacak ve umudu-muzu yeniden canlandıracaktır.

Hekimlerin harekete geçişini tıbbi birlik ve dernekler, sağlık sistemleri ve eğitim kurumları da takip edecektir. Her ne kadar pek çok kuru-luş hedef olmaktan çekinerek endişelerini dile getirmek için iki kere düşünse de hastalar ve ses çıkaran hekimlere görünür şekilde destek olmak kritiktir. Medicaid kesintilerinin olum-suz sağlık etkilerine dair 5 büyük tıbbi dernek/ birlik tarafından kaleme alınan ortak bir bildiri bir başlangıçtır. Federal web sitelerindeki sağ-lık verilerine erişimin yeniden sağlanması için ve araştırma fonlarındaki kesintiye karşı tıbbi ve kamu kurumlarınca açılan hukuk davaları da önemli bir örnektir. Bugün bunlardan daha fazlası gerekmektedir. Değerler bu denli tehdit altındayken bilim, hasta sağlığı, insan haysiyeti için harekete geçme zamanıdır. Taraf olama-mak liderlik başarısızlığı demektir; bu durum şüphesiz sağlığa zarar verecek; insanların bi-limsel ve tıbbiyelilere yani bizlere olan zaten zayıflamış olan güvenini daha da sarsacaktır.

İşte böyle bir zamanda tüm bunları başarabi-leceksek bir şey daha ihtiyacımız var: **birbi-rimiz**. Zorluk ve çaresizlik anlarında içinde bulunduğumuz topluluk her şeydir. Acımızı

hafifletir, eylem kabiliyetimizi geliştirir. Vakit, birbirimize ulaşma ve birbirimizi destekleme vaktidir. Birbirimizi kollama, dinleme, küçük de olsa evde ya da işte birbirimize yardım etme zamanıdır. Yalnız olmadığımızı birbirimize ha-tırlatmalıyız. Arada geriye çekilip kendimizi toparlamamız gereken anlar olması; kaçınıl-maz ve son derece doğaldır. Yine ön plandaki arkadaşlarımızı desteklemeye devam edeceğiz; tıpkı biz ön plana çıktığımızda onların yapaca-ğı gibi.

Neticede, bir toplumun ahlaki sınaması tüm insanlara -özellikle de hastalara, unutulmuşla-ra, geride bırakılmışlara- ne kadar özen göster-diğidir. Ancak toplumlar bu sınamayı kendi ke-dilerine, kolaylıkla geçemez. İnsanların haysi-yeti ve refahı için cesaretle ve titremeden sesini yükseltecek olanlar şarttır. İşte bu insanlardan olma kudreti hekimlerde mevcuttur. Hareke-te geçme gücünü topladığımızda cesaretimiz bulaşıcı olacaktır. Bizim eylemlerimiz diğer insanların nerede durduklarını algılamalarını sağlayacaktır. Yani, hep birlikte hastaların ve milletimizin sağlığını koruyacak kolektif gücü inşa edebiliriz.

Birkaç sene evvel oğlumuz korkunç kâbuslar gördüğü zamanlarda, onu yatırıırken kulağına şöyle fısıldardık: “Sen cesursun. Sen güçlüsün. Sen iyilikseversin.” Zaman içinde bu ona ger-çekte kim olduğunu hatırlatan bir ritüel hâ-line geldi. Ancak bu güçlü nitelikler yalnızca ona özgü değil: bu paha biçilemez nitelikleri net bir şekilde tıpta erkek kardeşlerimizde, kız kardeşlerimizde görüyoruz. **Siz cesursunuz, siz güçlüsünüz, siz iyilikseversiniz.** Sizlerin tüm insanlığın haysiyeti ve refahına olan bağ-lılığınız, karanlık ve zor zamanlarda kuvvet ve onurla tuttuğunuz bu bağlılık sözü mesleğimi-zin belkemiğidir. Bu, bizleri tek-vücut kılan ah-lak yasasıdır. Bu, bizlere acı ve zorluklarla dolu bugünden daha iyi bir yarının sözüne ve umu-duna taşıyacak temel kılavuzdur.

Toraks Bülteni Ekibi